

โครงการเยาวชนพลยุติธรรม : สร้างแรงใจ ให้ความรู้ นำสู่ปฏิบัติ

กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ

กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้หลักการวางแผนงานคุณภาพด้วยระเบียบวิธี PDCA เป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

P = Plan คือ การวางแผนจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดขึ้น

D = Do คือ การปฏิบัติตามขั้นตอนในแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง

C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใดบ้าง

A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป เมื่อได้แผนงาน (P) นำไปปฏิบัติ (D) ระหว่างปฏิบัติก็ดำเนินการตรวจสอบ (C) พบปัญหา ก็ทำการแก้ไขหรือปรับปรุง (A) การปรับปรุง ก็เริ่มจากการวางแผนก่อนวนไปเรื่อยๆ จึงเรียกววงจร PDCA

Action

คือ การปฏิบัติการแก้ไขถ้าไม่ได้ตามเป้าหมาย นำเข้าสู่วงจร PDCA ถ้าทำได้ตามเป้าหมาย ก็ตั้งเป็นมาตรฐานต่อไป

Plan

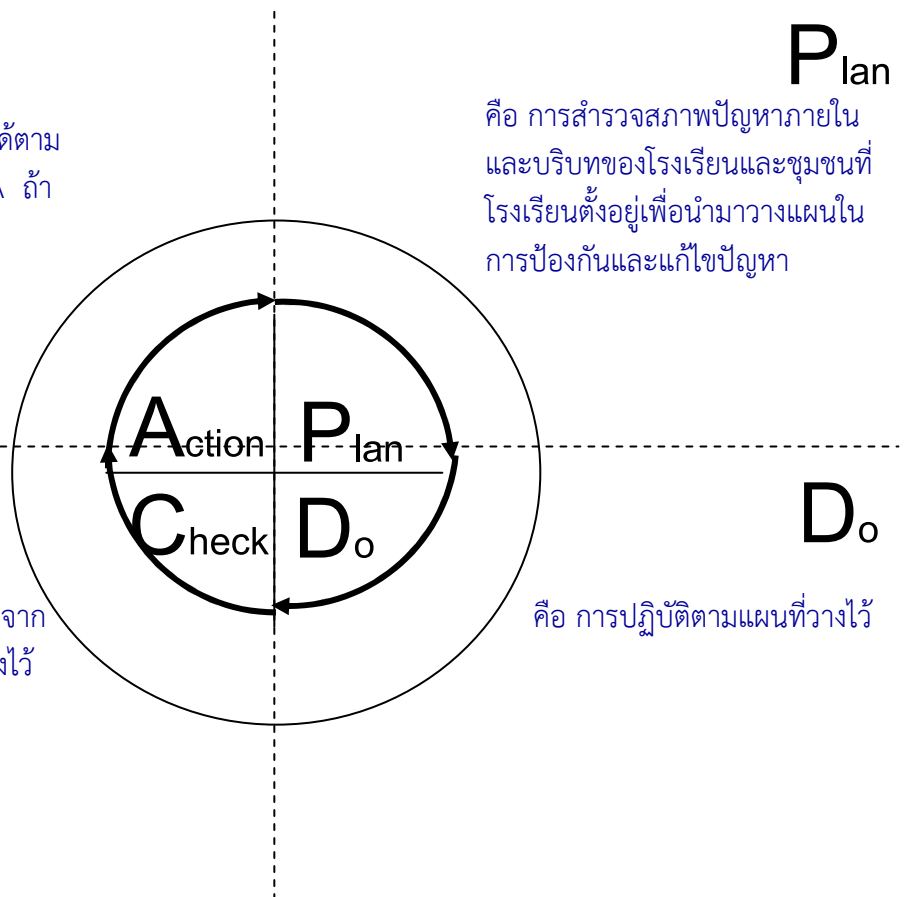
คือ การสำรวจสภาพปัญหาภายในและบริบทของโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เพื่อนำมาวางแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

Check

คือ การตรวจสอบผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้

Do

คือ การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

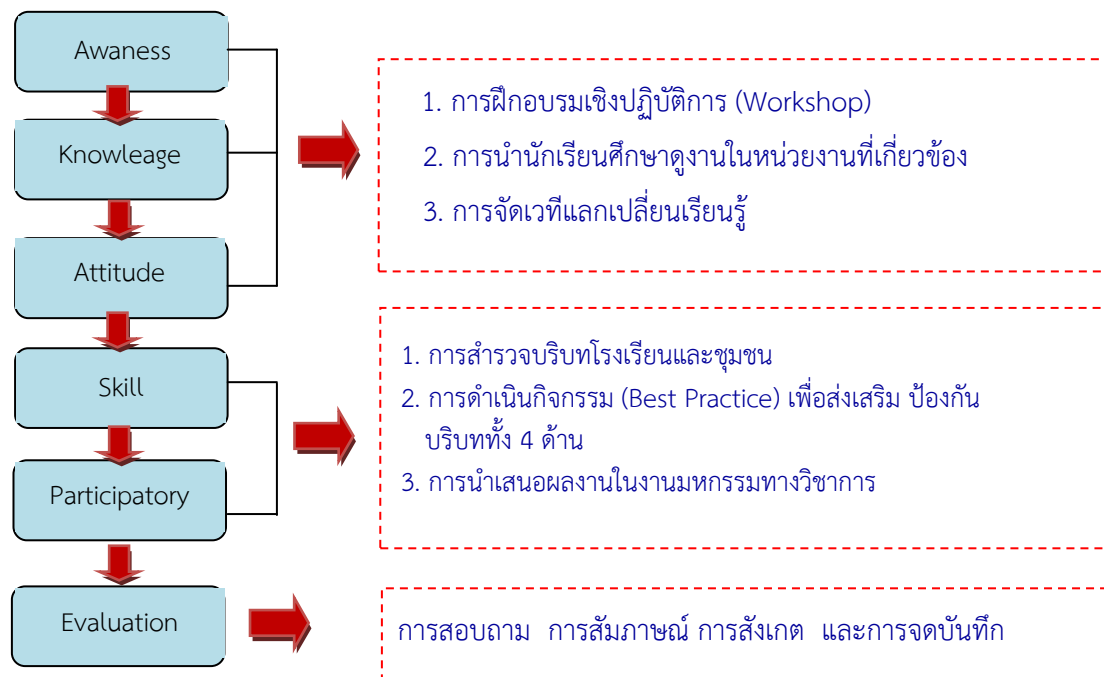

ดังแสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

Plan คือ การสำรวจสภาพปัญหาภายในและบริบทของโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อนำมาวางแผนในการรณรงค์ ป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมบริบทโรงเรียนและชุมชนใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเสริมพลังสร้างสุขภาพกายและจิต 2) ด้านการเสริมพลังสร้างความเป็นพลเมือง 3) ด้านการเสริมพลังสร้างความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม 4) ด้านการเสริมพลังสร้างความสามัคคี โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ และตั้งเป้าหมาย กำหนดขั้นตอนวิธีการ และระยะเวลา จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในด้านบุคคล เครื่องมือ งบประมาณ เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของชมรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียนในการนำนวัตกรรมเยาวชนพลยุติธรรมที่เกิดจากผลงาน ความคิดสร้างสรรค์และศักยภาพของนักเรียนในโรงเรียนต้นแบบไปใช้ในการรณรงค์ป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมบริบทของโรงเรียนและชุมชน

Do คือ การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ดังนี้

1. การสร้างความเข้าใจและเสริมความเข้มแข็งให้กับนักเรียนและครูในโรงเรียน โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) และนำนักเรียนศึกษาดูงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเสริมพลังสร้างสุขภาพกายและจิต ด้านการเสริมพลังสร้างความเป็นพลเมือง ด้านการเสริมพลังสร้างความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และด้านการเสริมพลังสร้างความสามัคคี ในการเสริมพลังครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดจุดมุ่งหมายสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดการเสริมสร้างพลังความเข้มแข็งให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่น ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 การสร้างความเข้าใจและเสริมความเข้มแข็งให้กับนักเรียนและครูในโรงเรียน

2. การสร้างตัวชี้วัดการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแกนนำในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ตัวชี้วัดการคัดเลือกนักเรียน

1) ตัวชี้วัดที่ 1 นักเรียนมีสุขภาพกายและจิตดี

2) ตัวชี้วัดที่ 2 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรทั้ง 6 หลักสูตร ได้แก่ การเสริมพลังสร้างสุขภาพกายและจิต การสร้างความเป็นพลเมือง การสร้างความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การสร้าง ความสมานฉันท์ การสร้างภาวะผู้นำ และการพัฒนาศักยภาพวิทยากรแกนนำ

3) ตัวชี้วัดที่ 3 นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้

4) ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนมีทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขบริบททั้ง 4 ด้าน

5) ตัวชี้วัดที่ 5 นักเรียนมีจิตสำนึกในการดำเนินกิจกรรม

3. สร้างนวัตกรรมเยาวชนพลยุติธรรมที่เกิดจากผลงาน ความคิดสร้างสรรค์และศักยภาพของนักเรียนแกนนำ เพื่อนำไปใช้ในการรณรงค์ ป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมบริบทโรงเรียนและชุมชนใน 4 ด้าน การต่อยอดนวัตกรรมในโครงการ คือ การนำกิจกรรมของโรงเรียนต้นแบบที่มีอยู่เดิมมาทำการประยุกต์หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เป็นกิจกรรมดีเลิศเพื่อส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขบริบททั้ง 4 ด้าน

4. การพัฒนาศักยภาพของชมรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียนให้มีความเข้มแข็งและเป็นตัวหลักในการดำเนินกิจกรรมโครงการ โดยให้นักเรียนแกนนำเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ไปยังนักเรียนภายในโรงเรียน ผู้ปกครองและคนในชุมชนโดยนักเรียนต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1) นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความสามัคคีและเรียนรู้งานร่วมกันภายในกลุ่ม และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

2) นักเรียนมีปฏิภาณไหวพริบ คือสามารถรับรู้ข้อมูลได้รวดเร็ว สมบูรณ์ คิดวิเคราะห์ และปฏิบัติงานได้รวดเร็วและถูกต้อง

3) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการกิจที่มอบหมายสำเร็จ มีความตรงเวลาและอย่างถูกต้องครบถ้วน

4) นักเรียนมีภาวะผู้นำ คือ มีความเสียสละ สามารถรักษาเวลาในการปฏิบัติงานต่างๆ ได้ ตีเยียม มีวินัยและมีความอดทนต่อสถานการณ์ต่างๆ

5) นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับบริบททั้ง 4 ของโรงเรียนและชุมชน คือ ด้านการเสริมพลังสร้างสุขภาพกายและจิต ด้านการเสริมพลังสร้างความเป็นพลเมือง ด้านการเสริมพลังสร้างความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และด้านการเสริมพลังสร้างความสมานฉันท์

6) นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารหรือพูดโน้มน้าวจิตใจบุคคลอื่นในการที่มีความพยายามเปลี่ยนแปลงความเชื่อ ทศนคติ และการกระทำของบุคคลอื่นๆในวัยเดียวกันด้วยกลวิธีที่เหมาะสม โดยไม่ให้มีผลกระทบต่อการขึ้นใจจิตใจ การเลือกและการยอมรับของผู้ฟัง

7) นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและชุมชน

8) นักเรียนสามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับฟังคำวิจารณ์ของผู้อื่นได้

9) นักเรียนมีความสามารถในการสั่งงาน รับงาน หรือสามารถเป็นผู้ทั้งผู้นำ และผู้ตาม

10) นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างชาญฉลาดและสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การสร้างให้โรงเรียนต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และทำให้มีศักยภาพและความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมมากขึ้น

6. การจัดมหกรรมเยาวชนพลยุติธรรมระดับภาคเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานด้านการดำเนินกิจกรรมของโครงการในแต่ละโรงเรียนและแต่ละภูมิภาคทั่วประเทศ

Check คือ การตรวจสอบผลที่ได้รับจากการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ โดยการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อตรวจสอบและวัดผลความสำเร็จว่าเป็นไปตามตัวชี้วัดหรือไม่ โดยจะมีการวัดผลตลอดระยะการดำเนินงาน

Action คือ การปฏิบัติการแก้ไขถ้าไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ โดยนำเข้าสู่วงจร PDCA หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการครั้งต่อไป

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวคณะผู้วิจัยได้อธิบายโดยภาพรวม ดังนี้

ระยะที่ 1 คัดเลือกโรงเรียนและฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ในขั้นตอนดังกล่าวนี้ คณะผู้ดำเนินกิจกรรมจะดำเนินกิจกรรมหลัก ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อเปิดรับสมัครโรงเรียนที่เปิดการสอนระดับช่วงชั้นที่ 3-4 เข้าร่วมโครงการ ฯ โดยโครงการเยาวชนพลยุติธรรมมีเว็บไซต์ประจำโครงการ คือ www.powerjustice.com เพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียนทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ และจะทำการประชาสัมพันธ์ผ่านจดหมายราชการไปยังหน่วยงานและโรงเรียนต่าง ๆ ที่เคยดำเนินกิจกรรมร่วมกับโครงการเยาวชนพลยุติธรรม เพื่อกระจายข่าวประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงโรงเรียนต่างๆ ให้มากที่สุด โดยไม่จำกัดว่าโรงเรียนจะอยู่ในสังกัดของหน่วยงานใด

2. พิจารณาคัดเลือกโรงเรียนจำนวน 40 แห่ง เข้าร่วมโครงการ แบ่งเป็นภูมิภาคละ 10 แห่ง ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากข้อเสนอโครงการหรือกิจกรรมดีเด่น การสนับสนุนจากผู้บริหาร และพิจารณาถึงความสามารถด้านสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียน เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน โครงการฯ ได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 โรงเรียนส่งแผนการดำเนินโครงการที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ (ข้อเสนอโครงการ) ภายในระยะเวลาที่กำหนด

เกณฑ์ที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมเป็นอย่างดี

เกณฑ์ที่ 3 ครูและนักเรียนแกนนำมีความพร้อมและมีความรู้ในการดำเนินกิจกรรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรม ฯ

เกณฑ์ที่ 4 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ดีเลิศ(Best Practice) ในการนำไปใช้แก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังนี้ 1)ปัญหาอาชญากรรม 2)ปัญหาด้านสุขภาพ 3)ปัญหาด้านการไม่เคารพกฎหมายหรือปัญหาด้านการละเมิดสิทธิ และ 4) ปัญหาความขัดแย้งในสังคม

3. แต่งตั้งคณะกรรมการประจำภูมิภาค เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรม ในการแต่งตั้งดังกล่าว คณะกรรมการประจำภูมิภาค จะมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นเครือข่าย

โครงการเยาวชนพลยุติธรรมตั้งแต่ระยะที่ 1 จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน ยุติธรรมจังหวัด สำนักงานบังคับคดี ศาล สำนักงานอัยการ สำนักงานคุมประพฤติ ศูนย์ยุติธรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สถานีตำรวจ มหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. จัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรม ในการจัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรมจะทำขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียน ครู และเครือข่ายชุมชนได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ ซึ่งในคู่มือจะประกอบไปด้วย ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม สิ่งที่โรงเรียนและเครือข่ายชุมชนจะต้อง ดำเนินการและจัดส่งเอกสาร รายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และหลักสูตรการให้ความรู้ต่างๆ พร้อมทั้ง CD การดำเนินงานตามโครงการ

5. มอบทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการให้กับโรงเรียนทั้ง 40 แห่ง โรงเรียนๆ ละ 100,000 บาท โดยแบ่งการเบิกจ่ายงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนออกเป็น 3 งวด

6. การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนแกนนำในโรงเรียนทั้ง 40 แห่ง โดยโรงเรียนทั้ง 40 แห่ง จะต้องส่งนักเรียนแกนนำโรงเรียนละ 20 คน ครูแกนนำโรงเรียนละ 2 คน เข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 2 วัน 1 คืน หลักสูตรการฝึกอบรม 6 หลักสูตร ได้แก่

- 1) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างสุขภาพกายและจิต
- 2) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างความเป็นพลเมือง
- 3) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- 4) หลักสูตรการเสริมพลังสร้างความสมานฉันท์
- 5) หลักสูตรภาวะผู้นำ
- 6) หลักสูตรพัฒนาศักยภาพวิทยากรแกนนำ

7. โรงเรียนสำรวจข้อมูลบริบทของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายจะได้รับแบบสำรวจจาก โครงการเพื่อทำการสำรวจข้อมูลด้วยตัวนักเรียนเอง และชุมชนจะต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวก การสำรวจข้อมูลบริบทชุมชนกำหนดประเด็นหลัก ดังนี้

1) สำรวจบริบทด้านสุขภาพกายและจิต โดยให้นักเรียนแกนนำสำรวจสุขภาพของนักเรียนใน โรงเรียนและถ้านักเรียนมีความสามารถเพียงพอก็ให้ลงสำรวจชุมชนด้วยว่ามีปัญหาสุขภาพกายเรื่องใดบ้าง สำหรับสุขภาพจิตคือมีความวิตกกังวลเรื่องอะไร จากนั้นให้นักเรียนรวบรวมปัญหาเหล่านั้นมาเพื่อสรุป หรือ บางครั้งอาจไม่พบปัญหา แต่พบจุดเด่นของการส่งเสริมสุขภาพกายและจิตของโรงเรียนและชุมชน

2) สำรวจบริบทด้านความเป็นพลเมือง คือการให้นักเรียนแกนนำการสำรวจบริบทด้านความเป็นพลเมือง คือ การสำรวจว่านักเรียนและชุมชนรู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเองในการเป็นพลเมืองหรือไม่โดยยึดหลักตามรัฐธรรมนูญหมวดที่ 3 และ 4

3) สำรวจบริบทความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยการให้นักเรียนแกนนำสำรวจความรู้ของนักเรียนและชุมชนว่ามีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นหรือไม่อย่างไร มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมหรือไม่

4) สำรวจบริบทด้านความสมานฉันท์ โดยการให้นักเรียนแกนนำสำรวจว่าโรงเรียนหรือชุมชนมีความสามัคคีหรือไม่ มีการไกล่เกลี่ยในกรณีที่เกิดข้อพิพาทขึ้นหรือไม่

นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องสำรวจบริบททั่วไปของโรงเรียนและชุมชน เช่น บริบทโรงเรียน คือ ข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดของโรงเรียน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ขนาดโรงเรียน จำนวนครู นักเรียน หลักสูตรการเรียนการสอน ข้อมูลด้านการเรียน ด้านกีฬา ชื่อเสียงของโรงเรียน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน บริบทชุมชน คือ ข้อมูลพื้นฐานทั้งหมดของชุมชน ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน จำนวนประชากร จำนวนหลังคาเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ขนาดของชุมชน สัญลักษณ์ประจำชุมชน ความสัมพันธ์ภายในชุมชน จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะทำให้นักเรียนและชุมชนเข้าใจบริบทท้องถิ่นของตนเองมากยิ่งขึ้น

5) การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมระยะที่ 1 คณะกรรมการประจำภูมิภาคนิเทศโรงเรียนต้นแบบทั้ง 40 แห่ง เพื่อให้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้อง และให้ความรู้แก่นักเรียนแกนนำ ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และการจดบันทึก

ระยะที่ 2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการศึกษาดูงาน

1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนทั้ง 4 ภูมิภาค และถอดบทเรียนเกี่ยวกับปัญหาทั้ง 4 ด้าน และคัดเลือกนวัตกรรมที่เหมาะสมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา โดยโรงเรียนจะต้องนำผลการสำรวจดังกล่าวมาอภิปรายหาข้อสรุปว่าโรงเรียนและเครือข่ายชุมชนใดมีปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน ในเรื่องใดบ้าง และควรปรับปรุง เพิ่มเติม และส่งเสริมในประเด็นใดบ้างทั้ง 4 ประเด็น และนำกิจกรรมดีเด่นที่โครงการมีอยู่แล้วไปเป็นแบบอย่างในการแก้ไข้ปัญหา ซึ่งโรงเรียนและชุมชนจะต้องนำกิจกรรมดังกล่าวไปเป็นนวัตกรรมเพื่อใช้ในการรณรงค์ ป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมบริบททั้ง 4 ด้านผ่านกิจกรรมร่วมกัน

ในการจัดเวทีดังกล่าวจะมีทีมงานโครงการดำเนินการจดบันทึก สังเกตการณ์และทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรม

3) ทีมงานถอดบทเรียนจากเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทีมงานโครงการทำการถอดบทเรียนและจัดเรียงระบบว่าโรงเรียนใดมีปัญหา และมีจุดแข็งในเรื่องใดบ้าง นำกิจกรรมดีเด่น (Best Practice) มาเป็นเครื่องมือในการแก้ไข้พร้อมทั้งจัดทำเป็นเอกสารเพื่อส่งให้โรงเรียนดำเนินการต่อไป

4) นักเรียนดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนกำหนดแผนงาน กิจกรรมและนโยบายในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริม ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาใน 4 ด้าน เมื่อโรงเรียนและเครือข่ายชุมชนได้รับเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมจากโครงการแล้ว จึงทำการกำหนดแผนงานร่วมกันกับชุมชน โดยมีคณะกรรมการประจำภูมิภาคเข้าร่วมประชุม เพื่ออธิบายและให้คำปรึกษาในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นการเสริมพลังทั้ง 6 หลักสูตร ภายในโรงเรียน โดยมีขอบเขตการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ดังนี้

(1) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์บริบททั้ง 4 ด้าน เพื่อหาข้อเด่น และข้อบกพร่องของบริบทและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและปรับปรุงบริบททั้ง 4 ด้าน

(2) สร้างกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน

(3) นำกิจกรรมไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

(4) ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม

(5) นำเสนอกิจกรรม

5) นักเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ศึกษาทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สถานีตำรวจ เรือรบ ตำรวจคุมประพฤติ ศาล อัยการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพฯ โดยให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้

6) มอบทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม งวดที่ 2 โรงเรียนละ 40,000 บาท

7) คณะกรรมการประจำภูมิภาคตรวจเยี่ยมและทำการประเมินผล (ครั้งที่ 1) การดำเนินงานของชมรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียน หลังจากโรงเรียนดำเนินงานภายในชมรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียนและศึกษาทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว คณะกรรมการนิเทศประจำภูมิภาค จะทำการตรวจเยี่ยมและประเมินผลการดำเนินงานในชมรมเยาวชนพลยุติธรรมหรือสภานักเรียนโครงการเยาวชนพลยุติธรรมเพื่อให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ฯ กำหนดไว้

8) ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมระยะที่ 2 คณะกรรมการประจำภูมิภาคนิเทศโรงเรียนต้นแบบทั้ง 40 แห่ง เพื่อให้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาและแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้อง และให้ความรู้แก่นักเรียนแกนนำ ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และการจดบันทึก

หลังจากดำเนินกิจกรรมไปได้ระยะหนึ่งแล้ว โรงเรียนจะต้องส่งรายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 1 โดยจะต้องมีเนื้อหารายละเอียดการดำเนินงาน พร้อมทั้งรูปภาพ และแผ่น CD มอบให้กับโครงการ

ระยะที่ 3 จัดงานมหกรรมเยาวชนพลยุติธรรม มีขั้นตอนหลักในการดำเนินโครงการ ดังนี้

1) จัดมหกรรมทางวิชาการประจำภูมิภาค โดยจะจัดขึ้นในแต่ละภูมิภาคโดยเลือกจังหวัดที่มีความสะดวกในการเดินทางของโรงเรียน โดยจัดทั้ง 4 ภูมิภาค เป็นเวลา 2 วัน 1 คืน เพื่อให้โรงเรียนได้นำเสนอกิจกรรมผ่านบอร์ดนิทรรศการและการแสดงบนเวที ในวันจัดงานดังกล่าวโครงการจะขอความร่วมมือและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งสื่อมวลชนเข้าร่วมงานและเผยแพร่กิจกรรม

2) มอบทุนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม งวดที่ 3 โรงเรียนละ 30,000 บาท

3) เผยแพร่กิจกรรมสู่สาธารณชน ทีมงานโครงการเผยแพร่กิจกรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่กิจกรรมไปยังสาธารณชน และจัดทำแผ่นพับเผยแพร่ผลการจัดมหกรรมทางวิชาการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน ครั้งที่ 2 เมื่อโรงเรียนและชุมชนได้ดำเนินกิจกรรมได้ระยะหนึ่งและผ่านการประเมินผลแล้ว ทีมงานจะจัดเวทีให้โรงเรียนและเครือข่ายชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อภิปรายถึงผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ทั้งปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจที่ได้ดำเนินกิจกรรม

5) ทีมงานถอดบทเรียนจากเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำข้อมูลมาถอดบทเรียนให้เป็นระบบและจัดประเด็นให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกิจกรรม (SWOT) ที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม และค้นหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

7) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว 4 ด้าน สู่สาธารณชน โดยคณะผู้ดำเนินงานจะประสานงานกับโรงเรียนและช่องทางการนำเสนอสื่อต่างๆ ให้ความกระจ่าง

ข้อมูลไปสู่สาธารณชนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การนำเสนอกิจกรรมผ่านเว็บไซต์ของโครงการ (www.powerjustice.com) ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เว็บไซต์ของจังหวัด เว็บไซต์ของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม หรือ กระทรวงศึกษา หรือนำเสนอเป็นแผ่นพับ ป้ายโฆษณา เอกสารทางวิชาการ หนังสือราชการ การเขียนบทความลงวารสาร เป็นต้น

8) จัดสัมมนาเพื่อนำเสนอกิจกรรมและผลที่รับไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนเครือข่าย เข้าร่วมสัมมนาและนำเสนอผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม

9) จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ คู่มือโครงการ และการประเมินผลโครงการ เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานแล้วทีมงานโครงการจะต้องจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ คู่มือการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรม โครงการ และการประเมินผลโครงการทั้งหมด 3 เล่มต้นฉบับ และทำการจัดพิมพ์เพิ่มเติมชุดละ 200 เล่ม เพื่อส่งให้กับโรงเรียน เครือข่ายชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งมอบให้กับสำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณต่อไป
